ԽԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 66 — 10/22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1897 — 20 ՌԱՄԱԶԱՆ 1314 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

درسعادتده غلطه ده (ماسیس) غزته سی اداره خانه سی

Նամակ կամ որ և է իրք զրուցիւն պէտք է ուղղել Առ Խմբագրութիւն ՄԱՍԻՍ Օրագրոյ Նորատունկեան խան ՂԱԼԱԹԻԱ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Direction du Journal "MASSIS„ Galata, CONSTANTINOPLE

Les annonces sont reçues aux Bureaux du journal

ՄԱՍԻՍ
ԼՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	զինք. արծ.	75
»	Վեցամսեայ	»	40
Գաւառներու	Տարեկան	»	100
»	Վեցամսեայ	»	50
»	Եռամսեայ	»	25
Օտար երկիր	Տարեկան	ֆրանք	25
Թուական	»	բուրլի	10

Դրամի փոխարէն փոստային փոխ կընդունուի 115 ղրուշի փոխ 100 ղրուշի հաշուով:

10 ՓԱՐԱ — ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՄԸ

Մասիսի խմբագրութիւնը մէկ օրուան մէջ երկու այցաքարտ ստացաւ իրարու ետեւէ. գրողներն էին երկու օրիորդներ, թեթեւ և սուր գիտողութիւններու այդ հեղինակները, որ կը խնդրէին մեզմէ «Զօլայի մէկ վէպը թարգմանել իբրեւ թերթօն, փոխանակ ժիւլ վէրնի ցուրտ վէպին»։ Գեղեցիկ մտածում. թէեւ չարաճճի միտքեր գայթակղեցին այդ քանի մը սիրուն բառերէն, մենք ուրախացանք այն նրբամիտ ճաշակին վրայ, որով օրիորդները լեցուած, կը փափաքէին շատ իրական պատկերներով յոյց տրուած տեսնել մեր կեանքին թաքուն կողմերը, առաքինութիւնները և մոլութիւնները, մարդկային ընկերութիւններու այդ յեղ յեղուկ յատկութիւնները։ Անապատի սառոյցներուն մէջ կորսուած, դիւրատար կենցաղին ամէն հեշտութիւններէն յափշտակուած, բեւեռի մշուշին մէջէն կառուցուած բալլիրի մը վրայ թափառող քանի մը մարդիկ չեն գոհացներ մեր արկածախնդիր ճաշակը. չափէն աւելի ախտոր են անոնք, թափիծ ու ամայութիւն կայ հոն բանալիր, սուգի և սառի, սարերու և ձորերու այդ մենաւոր կեանքը և թափառումը չեմ գիտեր ինչ անտանելի և դաժան բան մ'ունի իր մէջ, որ բնաւ չի տաքցներ. զանոնք կարդալով զգացումները կը հալին, ժիւլ վէրնի նկարագրած ձիւներուն պէս, որոնք տժգոյն արեւու մը ապերախտ ճառագայթներուն տակ հազիւ կաթիլ կաթիլ վար ձորերը կը թափին, թերեւս հալած գերեզման մը միայն պատրաստելու համար այդ անապատին մէջ թափառողներուն։ Ո՛հ, ասոնք ամէնքը օրօրուբէր են. չափէն աւելի գրագիտական են, և կարծես չինծու գոյն մ'ունին, այն ամէն վէպերուն պէս, որ կը նկարագրեն դէպի անծանօթը գնացք մը, ըլլայ այն հիւսիսի բեւեռը մանաւանդ։

Հիմա կը հասկնամ թէ գաղափար ըսուած բանը ինչ ելեկտրական սաստիկ հոսանք մ'ունի. հանճարը ինչպէս հայրենիք չունի, միտքերը ինչպէս զիրար կը գրկեն կտրելով ամէն հեռաւորութիւն և անջրպետ։ Ամերիկայի մէջ, — դրական բարոյականի և Ֆրանքլիններու այդ խստապահանջ և գինեհատ երկրին մէջ, — կինն էր որ առաջին անգամ ջրեց Զօլայի անունին շուրջ շարուած նախապաշարումները, և յարգմանեց զայն անգլիերէնի, հակառակ ահագին ժողովրդի մը տհաճութեան։ Զօլան կնոջմով ծանօթացաւ Ամերիկայի մէջ, և այսօր թէեւ Զօլան արդէն ծանօթ մեր երիտասարդներուն, երիտասարդուհիներ կը բաղձան պատուաստել զայն հայ վիպասանութեան գետնին վրայ։ Ակադեմական ընտրութիւններէ այդ անժառանգ կայը — ինչ որ ալ ըսուի իր ընտրած պատկերներուն ազդեցութեան վրայ — պիտի միայ միշտ իբրեւ առաջին խորաչափողը մարդկային սրտին, և անոր վիպասանութիւնները պիտի ապրին, որչափ մարդկութեան թատերաբեմին վրայ երեւին մոլութիւնները, առաքինութիւնները, հեգնութիւնները, դաւաճանութիւնները, ամուսնական կեանքի խարդաւանանքները, ընտանեկան կեանքի ճիւղաւորութիւնները, կրօնական գիմակներու սնոտիութիւնները և տրտմութիւնները։ Միւս կողմէ, անուշակ հաճոյքներ, անմեղ խրախճանութիւններ, սիրուն պատկերներ, խիտ առ խիտ թանձրացած այդ վիպասանին գրքերուն մէջ, պիտի գնեն միշտ անոր թերութիւնները, որոնք յաւիտենական վրիպակներն են սակայն ամէն անոնց՝ որ համարձակած են մարդկային անբաւը չօշափել։

Բայց երբ կը խոստանանք ապագային կատարել կերպով մը այդ օրիորդներուն և անշուշտ իրենց համախոհներուն առաջարկը, միւս կողմէ կը յանձնարարենք իրենց օգուտ քաղել մեր ներկայ թերթօնէն, բարեմիտ Տօքթորին իրատներէն, անապատին մէջ գիտութեան ըրած հրաշքներէն, հո՛ն ալ մարդկային սիրտը լարած է իր զգայնականներէն մէկ քանին. աւելորդ յոդնութիւն մը չէ բնաւ կարդալ ժիւլ Վէրնի Սառոյցէ Անապատը, որ պիտի հրահանգէ իրենց միտքը, եթէ անպատճառ չի դրդուեր իրենց սիրտը.

Ե.

Ուսումն. Խորհրդի ԿԵԴՐՈՆԱՑՄԱՆ դրութեան առթիւ, մեր ուսուցիչներու եւ տնօրէններու կարծիքը հարցուցած էինք. ատոնք օր օրի կը հասնին եւ մենք յաջորդաբար կը հրատարակենք զանոնք։

ՀԻՆԸ, ՆՈՐԸ

Ուսումնական Խորհուրդը որ «պաշտօն մըն ալ պատրաստ է ընդունիլ ի հարկին», այն է՝ «Կեդրոնական Վարժարանի ստորաձև տեսչութիւնը». մենք իրենց եռանդոտութեան վրայ մեծ վստահութիւն ունինք, ապահով ենք որ Խորհուրդը չպիտի դժկամակի ընդունիլ այդ պաշտօնը, նոյն իսկ, կամ մանաւանդ, երբ ջնջենք այդ երկու բառերը զոր յատկապէս ստորագրեցինք։ Աւելցնենք սակայն այս պաշտօնին ալ միւս յաւելուածական պաշտօններուն վրայ, զոր ինք իր կամքով ստանձնել ուզեց վերջերս և ահա կունենանք պարտականութիւն մը որ բաւական ծանրկեկ է։ Չե՞ն մտածեր սակայն այս եռանդոտ խորհրդականները որ շատ ծանր բեռ մըն է որ կը հրաւիրեն իրենց ուսերուն վրայ. բե՛ռ մը որ թերեւս անտանելի ըլլայ, և որ մը ջլատէ իրենց լաւ տրամադրութիւնները։ Շիտակն ըսելով մենք կը վախնանք, մանաւանդ երբ կը մտածենք որ, ամէնքն ալ զբաղումի տէր մարդիկ, իրենց հանգըստի ժամերուն մէջն է որ պիտի ընեն, ուսման սիրոյն համար, ինչ որ իրենց ձեռքէն կուգայ։

Մարմնոյ մը խրատուութեան սահմանը որչափ ընդարձակ, պաշտօնն ալ ա՛յնչափ բազմակնճիռ կըլլայ, և այսպիսի պաշտօն մըն ալ միշտ կը վհատեցնէ իր պաշտօնեան և ահա՛ օրին մէկը օդը կը ցնդին այնքան գեղեցիկ երազներ, ամենուս բերնէն խլելով «սխալեցա՛նք» բառը. այս ճշմարտութեան վրայ յենլով է որ կըսենք թէ, քանի որ մեր աշխատաւորներուն բարոյական վարձատրութիւն միայն կրնանք տալ, արդի դրութիւնը միշտ առաւելութիւններ ունի կեդրոնացման դրութեան վրայ։

Երեւոյթներէն չխաբուինք. եթէ մինչև հիմակ կրթական գործը շատ փոքրիկ քայլ մը առաւ դէպի առաջ, պատճառն անշուշտ ապակեդրոնացման դրութիւնը չէր, ո՛չ ալ կրնայ ձեռքը խղճին վրայ դնելով հաստատել թէ՝ կեդրոնացման դրութիւնը պիտի կրնար աւելի լաւ արդիւնք տալ։ Ամլութեան պատճառները չէ թէ դրութեան այլ անձերու վրայ փնտռելու է սակայն։ Բայց նոյն իսկ պիտի պատճառներէն մին ալ — ապակեդրոնացման դիմակին տակ — տեսակ մը կեդրոնացման դրութիւնը չէ՞։ Թաղական Խորհուրդը՝ հոգաբարձութիւն մը կը կազմէ դպրատան համար, բայց առիթ չի փախցներ մաոը խօթել տուր գործին մէջ, հոգաբարձութիւնն ալ փառք մը կը համարէ իրեն համար դեր մը ունենալ ուղղակի տեսչի պաշտօնին մէջ. բնական չէ՞ ուրեմն, որ առանձ գործ մը չյառաջանայ. աւելցուցէ՛ք ասոնց վրայ, ուրիշ քանի մը տահմային բաբեր ալ, որոնք կուգան կը խառնուին այս անկարգութիւններուն, և ահա ի՛նչու քայլ մըն ալ ետ կառնենք դէպի յետադիմութիւն։

Եթէ, մինչեւ հիմակ, ամէն մարմին իրեն համար գծուած սահմանին մէջ — և ահա այդ սահմանը լաւ մը ճշդելու է — պէտք եղածին պէս աշխատի, արդի դրութիւնը ամենէն օգտակար կը դասենք։

Մտածուորենք մեր խօսքը։ Ուսումնական Խորհուրդները խղճի մտօք կատարեցի՞ն ինչ որ Սահմանադրութիւնը պարտք կը դնէր իրենց ճիտը։ ո՛չ, հազար անգամ ո՛չ. ինչ որ արդի խորհրդականներ ստահմանափակ կը կարծեն և կուզեն աւելի ընդլայնել՝ չէ կրցած մինչեւ հիմակ ՊԷՏՔ ԵՂԱԾԻՆ ՊԷՍ ԿԱՏԱՐՈՒԻԼ. վկայ՝ այն անարժան ուսուցիչները, որ վկայական ունին իրենց ծոցը. վկայ՝ այնքան դասագրքեր «քննեալ և վաւերացեալ» որոնք ոչինչ կարժեն, վկայ՝ ա՛յնքան ուսուցչական ժողովներու մէջ քուէարկուած բանաձեւեր որոնք ա՛լ մոռցուած են, են. են.

Կարելի չէ ուրանալ թէ ներկայ Ուսումնական Խորհուրդը քանի մը լաւ գաղափարներ ունեցաւ, բայց չենք ուզեր ընդունիլ թէ՝ այդ գաղափարներուն գործադրութիւնը իրեն կը պատկանի։ Քանի մը անձերէ բաղկացած տեսուչ մարմին մը շատ դիւրութեամբ կրնայ կատարել, ինչ որ ինք չպիտի կրնար կատարել շատ դըժուարութեամբ։ Այո՛, կատարելապէս համամիտ ենք Ուսումնական Խորհրդին հետ, երբ կրթական տեսչութիւնը կը ջնջէ և անոր պաշտօնը կը յանձնէ մի այնպիսի տեսուչ մարմնի որ վարժարանները կայցելէ ու անոնց վիճակը կը հրատարակէ, որ կը հսկէ Կեդրոնական Վարժարանի վրայ, որ կը կեդրոնացնէ մայրաքաղաքին ազգային վարժարաններն իր ձեռքին մէջ, անոնց նիւթական և բարոյական միակ պատասխանատուն ըլլալով, ասիկայ կրնայ շատ արդիւնաւոր ըլլալ Պոլսոյ համար, (գաւառներու մէջ ալ շատ օգտակար կրնան ըլլալ առանձին մարմիններ)։

Բայց Ուսումնական Խորհուրդն այդպիսի մարմնէ մը շատ բարձր ըլլալու է։ Ու մինչդեռ տեսուչ մարմնին գործը մայրաքաղաքին Ազգ. վարժարաններու հորիզոնէն պէտք չէ անդին անցնի, ընդհակառակը Ուսումնական Խորհուրդը, բառին բովանդակ իմաստով կեդրոնական ըլլալու է. տեսակ մը Ակադեմիա, իրեն խնդիր ընելով ամէն տեսակ կրթական հարցեր, գրքեր պատրաստել տալ, գրքեր վաւերացնել խիստ խղճմտութեամբ մը անցնելէ ետք, վարժապետացուները քննել անձամբ և անոնց կարողութեան ճշդիւ համապատասխանող վկայականներ տալ, ծրագիրներ պատրաստել, Ուսուցչական ժողովներ կազմել եայլն եայլն.

Ինչ հարկ յանձնախումբերու յանձնել առանձին գործեր զո՛ր ինք կատարելու էր և ստանձնել առանձին պաշտօններ որոնք իրը չեն։

Ց. Ս.

5/17 Փետրվար 1897

Սալոնիկ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԲՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Աչքը եւ Ք. ճառագայթները. — տոք. Դրանտի փորձը. — պզտիկ աղջիկը. — աչքի սպնեակինները. — բաղատութիւն Ք. ճառագայթներու եւ սովորական լոյսի. — սպնեակ չունեցող աչքեր — տոք. Դրանտի կարծիքը. — ֆոսֆորացումի մեկնութիւնը։

Ըսին որ աչքը Ք ճառագայթներուն անզգայ չէ. բայց խիստ մանաւոր պարագաներու մէջ։ Մինչև հիմա չլսեցի՞ք, այնպէս չէ՛ թէ մենք սովորաբար Ք ճառագայթները կը տեսնենք. այո՛. չենք տեսներ։ Պատճա՞ռը։ Կը թուի թէ սպնեակն (cristallin) է որ կարգիլէ նոր ճառագայթները մինչեւ ցանցաթեւակը (rétine) հասնելու։ Պ. տոք. Դրանտ, Հալքի, իր յաճախորդներուն մէջ գտաւ պզտիկ աղջիկ մը որ կատարելապէս կը տեսնէր Ք ճառագայթները։ Գուէ՛ք պատճառը... այս աղջիկ սպնեակ չունէր բնաւ։ Ծնա՞ծ առենէն, ո՛չ, գործողութեան մը ենթարկուած ըլլալով ձախ աչքին սպնեակը հանուած էր։ Ու այս ձախ աչք Ք ճառագայթներէն կը տպաւորուի, իսկ աջ աչքը, որ անարատ է, գաղափ որ անգամ չունի Ք երուն վրայ։ Տոք. Դրանտ սակէ կը հետեւցնէ թէ Ք ճառագայթները կազդեն ցանցաթեւակին վրայ ինչպէս լոյսը։ Իսկ սպնեակը պարզապէս լուսարգելի (écran) դեր կը կատարէ։ Կրնա՞նք տարակուսիլ թէ տոքթորը սխալած է, թէ Ք ճառագայթները ուղղակի չեն ազդեր ցանցաթեւակին վրայ։ Անշուշտ Ք ճառագայթներու ազդեցութիւնը անուղղակի է, այսինքն աչքի հիւսուածքին վրայ պարզապէս առաջ կը բերէ ֆոսֆորափայլութիւն՝ զոր ցանցաթեւակը կը նշմարէ։ Ինչ որ ալ լինի, ամէն պարագայի մէջ, այս գիւտութիւնը շատ շահեկան է։

Եթէ ենթակային գլուխը անթափանց տուփի մը մէջ առնենք և տուփին վրայ Ք ճառագայթներու խուրձ մը ուղղենք, փորձակիրը՝ նոյն իսկ աչքերը գոց, որոշ կը տեսնէ լոյսը և ինքզինքը կը կարծէ ոչ թէ մութի, այլ լոյսի մէջ։ Այնպէս որ տոք. Դրանտի պզտիկը տուփի խաւարին մէջ յստակ կը տեսնէր՝ երբ Ք ճառագայթներու խուրձը գոց տուփի կափարիչին վրայ կիջնէին։ Ի՞նչ անուն տանք ասոր. տեսնել գոց աչքերով։ Այնպէս չէ՛։ Ուրեմն կրնանք ըսել, թէ Ք ճառագայթները կը թափանցեն կոպերու, աչքի հեղանիւթին մէջէն եւ եթէ սպնեակը վերցուած է, կը թուի թէ ցանցաթեւակին վրայ կը ներգործեն՝ ինչպէս լոյսի սովորական ճառագայթները։ Հետեւաբար ամէն մարդ որ ուզէ տեսնել Ք ճառագայթներու տպաւորութիւնը կրէ պէտք է ունենայ աչք մը առանց սպնեակի։ Այս բանը ստուգելը դիւրին է։ Բայց տոք. Դրանտի գիւտը սա տեսակէտով շահեկան է թէ՝ ցանցաթեւակը Ք ճառագայթներու ազդեցութեան տակ կը ներ...*) այնպէս՝ ինչպէս սովորական լոյսի ազդեցութեան տակ։ Արդ, այս պարագան դեռ ապացուցուած չէ։ Ուրեմն առ այժմ պիտի ընդունինք թէ. Ք ճառագայթները ֆոսֆորացումը (phosphorescence) կը գրգռեն և հաւանօրէն այս ֆոսֆորացումն է որ ցանցաթեւակի նշմարած լոյսը կարտադրէ։

ՀՐԱՏ

*) Հարկաւ գիտէք որ ջղային բնախօսութեան մէջ, որ և է տպաւորութիւն ուղեղին կը հաղորդուի ջղային բջիջներու (cellule) թրթռումով (vibration) և ճօճումով (oscillation)։

ԻԶՄԻՐԵԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Տեղւոյ Հրաժարականը.— Տեսչութեան պաշտօնը.— Մասնաժողովը.

Տեղիս Ազգ. վարժարաններու խիստ անգոհացուցիչ և ձախող ընթացքն ամենուն յայտնի է։ Արդէն Ս. Մասիսի մէջ հրատարակուած թեր ու դէմ յօդուածներ ցուցացուցին վարժարաններու անկերպարան և տեսչին գործունէ վիճակը։ Տեսուչ Մ'ունեցանք եզական յատկութիւններով օժտեալ։ Առաւ-փոխանակ յատկութիւններ են, զոր անօրինակ միջոցներով կրցաւ գործադրել։ Պէ՞տք էր որ Ուսումն. Խորհուրդը խնդիրը բերէր հասցնէր այն կէտին որ ժողովուրդը համրագրութեամբ բողոքէ և ստիպէ զայն՝ հրաժարական տալու։

Ուսումն. Խորհրդոյ անդամներէն մէկուն վրայ կը ծանրանայ աւելի այս անպատեհութիւններու յառաջ գալը. վասն զի իր ազգականն ըլլալուն համար այս ատրճան պաշտպանել... Ազգին արդէն դատարկ սնտուկին մ'խաս մը յառաջ բերելու համար։ Ուրեմն մենք պատասխանատու կը ճանչնանք Ուսումն. Խորհուրդը բարոյական և թէ նիւթական տեսակէտով։ Թող թէ աշակերտները տուժեցին տեսչի ապիկարութենէն, անուսին ալ պարտքի տակ մտաւ, դասատուները առնելիք ունին։

* * *

Տեսչի հրաժարականի վրայ այժմ կը տեսնենք որ կ'աշխատուի նախորդ տեսուչը պաշտօնի կոչել։ Գիտել կուտանք որ եթէ երբեք յաջողութիւն գտնէ այդ կուսակցական խումբը, մեծ երկպառակութեանց տեղի պիտի տայ, որդէն այս մասին հանրագրութիւն մը երիտասարդութեան կողմէ պատրաստուած է և պիտի մատուցուի Քաղաքական ժողովոյ։ Այդ անձին ապիկար և տեսչութեան անյարմար ըլլալը մեզի խիստ ծանօթ ըլլալով «փորձեալն կրկին փորձելը յիմարութիւն է» կը խրատենք այդ կուսակցական խմբակը հեռի մնալ այդ նպատակի իրագործումէն, յառաջիկային անպատեհութիւններու տեղի չտալու համար։

* * *

Քաղաքական ժողովի մէկ լաւ կարգադրութիւնը մեծ ուրախութիւն պատճառեց հասարակութեան, մանաւանդ ժողովրդներուն, ընտրելով երիտասարդներէ բաղկացեալ խումբ մը և նոցա յանձնելով Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ բանկալի պաշտօնը։ Եթէ այդ յանձնախումբ այժմեայ աշխատութեան չափով միայ՝ իր օգտակարութիւնը մեծ պիտի լինի։ Տեսանք բակը կախուած հաշուեցուցակ մը Յունվար ամսոյ, ուր մանրամասն նշանակուած են հասոյթներու տեսակները, ինչպէս Եկեղեցին (առանց են գրելու էր) Միլլեանի (Ր ավ), Ժողով. պաշտօնի և այլ բաժիններ, որոնցմէ հինգ հազար ղրուշ գումար մը աւելցեր է։

Շնորհաւորելով այդ պատուական երիտասարդները կը մաղթենք որ իրենց աշխատութիւնը կարենան պահել երկար ատեն։

Իզմիր * * *

ԱՏԱՐԱԶԱՐ
ՆԵՐԿԱՑ ԿՆՃԻՌԸ

(Կրթական հաստատութիւնները, Պաշտօնեան ու ժողովուրդը)։

Զե՞ն ներեր արդեօք մեր Ատարազարցի եղբայրները, որ բաժին մըն ալ ես առնեմ ամէն օր սրճարաններուն և գինետուններուն մէջ խօսուած նիւթէն, միջադէպ մը պատմելով, որ տեղի ունեցած է .... թաղի իշխան աղաներէն մէկուն տանը մէջ.

— Բարի իրիկուն Թաթոս աղա՛,

— Աստուծու բարի՛ն Պ. Երուանդ, փըսըրտաց ասղին աղան,

— Ի՞նչ կընէք, կըլլաք նայիմ,

— Հի՛չ, ի՞նչ ընեմ,

— Այս իրիկուն սիրտ նեղ կ'երեւիք, Թաթոս աղա, ի՞նչ կայ ի՞նչ պատահեցաւ,

— Հ՜ը, չիտե՛ս պարոն Երուանդ, չիտե՛ս տէ կը հարցնես, օ՜ֆ,

— Ի՞նչ է Թաթոս աղա, կաղաչեմ ըսէք թէ ի՞նչ...

— Ի՞նչ տըլլայ ծօ՛, պէ աղբար վարժապետ կը դընինք չեն հաւնիր, տեսուչ կը դընինք չեն հաւնիր, տէրտէր կը դընինք չեն հաւնիր, չեն հաւնիր օլու չեն հաւնի՛ր, խասին ալ չեն հաւնիր գէչին ալ, էօ՜ֆ։

— Ի՞նչ կայ Թաթոս աղա, նոր բա՞ն կայ։

— Ծօ՛ հիմա չիտակըդ ըսէ, սա վարդապետը ի՞նչ ունի, որ չեն հաւնիր, մարդը գառան պէս մարդ է, ի՞նչ ըսենք նէ հա՛ կ'ըսէ. հի՛չ օր մը մեր խաղըրէն ելած չունի, իրիկուն առտուն ժամէն պակաս չըլլար, կըսէ մեր դօճա զըրըն. տըհա ի՞նչ կ'ուզին։

— Այո՛, Թաթօս աղա, նոյնիսկ ես ալ ա՛յդ խնդրոյն համար էր որ այս իրիկուն ձեզի տեսնելու փափաքն ունեցայ։

— Ըսէ նայիմ դուն ի՞նչ տըսեր։

— Ես կըսեմ թէ, այս մարդը երկու երեք թաղականի փափաքէն աւելի՝ թաղեցիին փափաքը գոհացնելու է, այսինքն իրեն հետ եկած բանակ մը մարդովմով իր տեղը երթայ։

— Ի՞նչ ըսիր. ի՞նչ ըսիր, տեղը երթա՞յ, ծօ՛, դուն ալ ան խըմպըլըներուն զառէն ես հա՞, փախուկ ա՛ենի՛։

— Ի՞նչ կըլլաք Թաթօս աղա, կարծեմ իրաւունք չունիք այդչափ նախատելու, կաղաչեմ հանդարտեցէք։

— Հըմա ա՛ն չէ, պէ այ օղուլ, մէյ մը մըռմըռտա քի, սա մարդն ալ էփ աղէկ օր տեսած մարդ է, ան էս ալ առ վարդապետ չուզողներուն ըլտար բան գըտիմ, հ՛ը հա՛յ ճահիլ հա՛յ։

— Այո՛ գիտեմ այդ բաները Թաթօս աղա, և կը զարմանամ թէ ձեր թաղական աղաներէդ ո՛չ մին, իր բան գիտնալը կը ցուցընէ, այսպէս թաղը թօղլով խառնաշփոթ վիճակի մէջ։

— Դուք շատ բան գիտէք տէ, իշտէ ձեր ընկլանցըն է որ սաանկ բաներ կըլլայ։

— Ո՛չ Թաթօս աղա ընդ հակառակը ես կը պնդեմ թէ ձեր յամառ ընթացքն է որ դպրոցը բերաւ ձգեց այսպէս խեղճ վիճակի մէջ։

— Ինծի նայէ, դուն, ինծի, խելքդ գլուխդ բեր դուն տէ անանկ լաֆ ըրէ. դուք ըլհա ո՛վ կըլլաք նայիմ տէ, ելեր էք մեր ըրածին թողուցածին մահանայ կը գընէք. մենք անանկ զարէր տուանք որ սա վարդապետը մեր դպրոցին մէջ կենա՛յ, դո՛ւք է՞ք մեր քէխեան։

— Կը յուսա՞ք ուրեմն, Թաթօս աղա թէ՝ ժողովուրդը պիտի դադրի դիմադրելէ, որպէս զի դպրոցը փակուելու վիճակին հասնի հետզհետէ, այսպիսի անշահ մարդիկներ թօղլով փարժարանին մէջ։

— Մեր անկաճին սինէկի տը՛ղ ըրածի չափ չիգար սա խօսքերը, ի՛նչ կուզեն նէ թօ՛ղ ան ընեն,

— Թաթօս աղա, աւելի լաւ չըլլա՞ր որ փոխանակ մեր տղայոց թանկագին ժամերը սպառել տալու, այս վարդապետը իրեններով թող սպռի. և անոնց տեղը ուրիշը գայ, սանկմէ աւելի բանիբուն ու կարող փարժարանի մը համեստ ծրագրին համաձայն ընթանալու, որպէս զի ունենանք զարգացեալ շրջանաւարտներ որոնք՝ ըլլան մեր դպրոցին փառքն ու պսակը, և միանգամայն պաքծանք բազմաջան խնամակալութեան։

— Ճանը՛մ երկան չընինք, էս ձեզի բան մը ըսիմ, չիտակը մենք անըղտարի բան սովրեցընել չենք ուզեր տըղոցը, իշտէ սա է աղբար չունքի առոր ետքը չիգար, հըմայ ելլինք տէ զուրըէն տեսուչ մը բերինք ըսինք նէ՛, տելլէ թիւլլիւսի թիւլլիւսի թուղթեր օրթա տը հանէ, նոր նոր նամակներ սորվեցընեմ տըսէ, փէք չըլլայ նէ տըղոցը անաստուածութիւն կը սորվեցընէ, նէ խլագի՛մ կիւմիւշէն գուրնա. մեր վարդապետը մեզի կօտաէ. վարդապետին խաթրը չուտուիր։

Աճա այսչափ. միշտ գրեթէ ժողովրդին և թաղական աղաներուն միջեւ այս վիճաբանութիւնները չեն պակսած ըլլալ այս խնդրոյն ներկայումս, և ցաւալի է ըսել որ տակաւին յամառութեամբ իրենց գիտցած Սամսոն ու Նարիկի զարը կը փնտռեն։

Ս.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Քանի մը օր առաջ Անգլիոյ խորհրդարանը, պատերազմական գործերու նախարարին խորհրդական սըր Ճօն Գըրոսքիի առաջարկութեան վրայ, 136 միլիոն 450,000 ֆր. ի փոխառութիւն մը քուէարկեց, որ սահմանուած է գործածուելու միացեալ-թագաւորութեան ազգային պաշտպանութեան ծրագրին մէկ մասը։ Թէեւ պատերազմական նախարարութենէն պահանջուեցաւ, բայց այդ գումարը պիտի գործածուի ծովային ծառայութիւններու պէտքերուն համար։ Գլխաւորաբար պիտի յատկացուի ծովեզերեան ամրութեան և մայրաքաղաքին պաշտպանութեան։

Արդի ծովային զօրութիւնը՝ իր մեծածախս և ստուար յարակից մասերով կը պահանջէ նաւահանգիստներ, որոնք միշտ կատարելապէս ունենան ամէն գործիքներ, որ անհրաժեշտ են նաւերու նորոգութեան, ինչպէս նաեւ գուրսէն պաշար առնելու զանազան կէտեր։ Առենօք, փայտէ նաւերը կրնային մըտնել գրեթէ ամեն նաւահանգիստներու մէջ՝ վստահ ըլլալով թէ հոն պիտի գտնէին նորոգութեան միջոցները. Այսօր ամէն բան փոխուած է։

Հսկայ զրահաւորներուն, շարժուն պողպատէ այս միջնաբերդներուն համար նաւարաններ պէտք են՝ որ բաւական ընդարձակ աւազաններ ունենան բովանդակելու համար այս ծովային հրէշները, և ուր գտնուին գործաւորներ և ճարտարագէտներու ամբողջ բանակ մը։ Հին նաւերուն մէջ մարդուն բազուկն էր որ ամէն բան կ'ընէր. հիմակուան նաւերուն մէջ մեքենան ամէն տեղ փոխանցեալ մարդուն անմիջական գործողութեան։ Հրաշալի է այս, բայց բոլոր այդ մեքենականութիւնը սաստափիկ կերպով կնճռոտած է իր առերևոյթ պարզութեան մէջ։ Եթէ պտուտակ մը, կամ եզ. պտուտակի մը պակսի այս ինչ կամ այն ինչ անիւին մէջ, զրահաւորը կը դատապարտուի անշարժութեան, այսինքն մահուան։ Կոհակներուն և հովերուն ձեռքը խաղալիկ եղած զանգուած մ'է այլ ևս։ Այսքան փափուկ գործարանաւորութեան մը մէջ կատարուելիք նորոգութիւնները մասնագէտներու միայն կրնան յանձնուիլ, զոր գտնել դժուար է այդ աշխատութիւններու համար յատկացուած նաւահանգիստներէն դուրս։

Շոգին առագաստին տեղը բռնելով իբրև նաւարկութեան գործիք, նաւերը շահեցան ամէն ժամանակ հովերու և ծովու հոսանքներուն դէմ գնելու անգնահատելի առաւելութիւն։ Միայն թէ, զրահաւորներուն ունեցած ծածանքներով, շոգին գործածելով ոչ միայն իբրև շարժականութեան միջոց, այլ նաև երբեւ կանոնաւորիչ ամէն ռազմափորձերու որ կը պահանջէն մեծ ուժեր, անթերակայելի չափով ածուխ կ'սպառի։ Ուրեմն էական է որ զրահաւորները կարող ըլլան, ամէն պատահականութեան առջեւ, վերանորոգել իրենց վառելիքին պաշարը. եթէ ոչ ցամաքէն ինկած կիտորամաւերէն տարբերութիւն չեն ունենար։ Ասոր համար անհրաժեշտ են ածուխի մթերանոցներ հաղորդակցութեան մեծ գծերուն վըրայ, կարգաւ շարուած աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ։

Ասոր համար Անգլիացիները նաւարաններ հաստատեցին ամէն ծովեզերքներու վրայ և ածուխի մթերանոցներ տեղաւորեցին բոլոր այն կէտերուն վրայ՝ ուր նաւահանգիստը կ'ընծայէ ռազմագիտական առաւելութիւններ կամ առևտրական շահեր։ Այս կերպով կրկնապատկեցին, չըսենք եռապատկեցին, իրենց նաւարաժիններուն ուժը։ Ընդհակառակն Ֆրանսա բոլորովին անբաւական պաշար առնելու քանի մը կէտեր ունի, և ածուխի մթերանոցներ ամբողջովին կը պակսին իրեն, կրնանք ըսել։

Միջերկրականի մէջ ուր Անգլիա ունի Ճիպրալթարն ու Մալթան, Ֆրանսա Թուլոնէն զատ բան մը չունի։

Ատլանտեան ովկիանոսին մէջ Տաքարի նաւահանգիստը դեռ ոչ մեծցած է, ոչ մաքրուած և ոչ ալ պաշտպանութեան մէջ դրուած, այս մասին Ֆրանսայի խորհրդարանին գիտական վիճաբանութիւններուն։ Վերջը դեռ եկած չէ, Բորտօ-Քէզ-ն-ը Սէն Վէնսան, Սպանիոյինը՝ Լաս Բալմաս, անգլիական զրամագլխներու օգնութեամբ, սահմանեցին ամբայլին կարեւոր կեդրոններ, և նաւերը որոնց կանոնաւորապէս կրնային իրենց ածուխը առնել Տաքարէն, կը խուսափին ճամբէն իրենց վառելիքը նորոգելու համար։ Եթէ Տաքար ընդարձակուած և յարդարուած ըլլայ հասցնելու և ածուխ առնելու ասոր մեծ, տեղական վաճառականութիւնը մեծ օգուտ պիտի քաղէր նաւերուն պէտք եղած ածուխը և ուրիշ պաշարները հայթայթելով, ասկէց զատ նոր յարաբերութիւններ պիտի հաստատուէին տարբեր երկիրներու մէջ, որոնք այս պատճառաւ իրարու պիտի մօտենային։ Բայց հիմա եթէ Ֆրանսական տորմիղը պատերազմի մէջ ըլլայ, ստիպուած է Քափ Վէռի կամ Քանարեան կղզիները երթալ պաշար առնելու համար։

Ծիպութիի մէջ, Պապ-էլ-Մանտէպի նեղուցին մօտ, Ֆրանսա ածխանոց մը հաստատած է, բայց դժբախտաբար այնքան անբաւական է որ շատ ֆրանսական նաւեր ստիպուած են Ադէն երթալ իրենց վառելիքը առնելու համար։

Հնդկաց ովկիանոսին մէջ Տիէկօ Սուարէզի սքանչելի հանգրուանը, որ կրնայ պաշտպանել բոլոր պետութիւններու նաւատորմիղները, պարենաւորման մթերանոցներ դեռ նոր կ'սկսի ունենալ, և հոն շինուելիք նաւարանները միշտ ծրագիր են դեռ։

Չինաստանի ծովերուն մէջ Սայկոն գերազանց դիրք մ'է, բայց պաշտպանութեան բազմաթիւ աշխատութիւններու պէտք ունի, որպէսզի կարենայ տալ բոլոր սպասուած օգուտը։

Գալով Մեծ Բրիտանիոյ, Ադէնէն սկսելով մինչեւ Խաղաղական Ովկիանոսին մէջ, ունի բազմաթիւ հաստատութիւններ, որոնք թէ՛ աղէկ գործիքներ ունին և թէ՛ աղէկ պաշտպանուած են։

Այս պայմաններուն մէջ, եթէ նաւային պատերազմ մը ծագի Ֆրանսայի և Անգլիոյ մէջ — պատահականութիւն մը որուն վրայ չեն դադրիր խորհելէ Անգլիոյ պետական մարդիկը և մատենագիրները — Մեծ Բրիտանիա, նոյն իսկ սկիզբէն, սքանչելի առաւելութիւններ պիտի ունենայ։ Զինուորական հրապարակ մատենագիր մը՝ Փօրմ հաղորդագրերը այս ենթադրութեան նուիրած է ուսումնասիրութիւն մը, որ մեծ աղմուկ հանեց Մանշի երկու կողմերը։

Այս ուսումնասիրութեան առթիւ շահեկան է յիշել թէ Մ. Նուաման՝ Հավռի մեծ նաւայարդարը, Ֆրանսայի ծովային արտասահմանեան ընկերակցութեան մէկ նիստին մէջ, տեղեկագիր մը կարդաց, որուն մէջ կը քննէ թէ Մեծ Բրիտանիոյ հետ կռիւ մը ի՛նչ ձևի տակ կրնայ ներկայացնել յաջողութեան հաւանականութիւններ։ Արշաւանքի պատերազմին կուսակից չէ, որովհետեւ չի հաւատար անոր օգտակարութեան։ Իր կարծիքով պատերազմի ժամանակ անգլիական առևտրական նաւերուն մեծ մասը չէզոք դրօշի տակ պիտի նաւարկէ։ Եւ այս առթիւ կը յիշեցնէ թէ քանի մը տարի առաջ Ռուսիոյ և Անգլիոյ մէջ ծագած գժտութիւններուն առթիւ, Բրիտանական մեծ ընկերութիւններէն շատերը դաշնագրած էին որ, ի հարկին, այդպէս նաւարկէին իրենց շոգենաւերը։

Մ. Նուաման կը կարծէ թէ յաճախորդներուն ծառայութեան համար նշանակուած ֆրանսական շոգենաւերը անկարող են իրենց պաշտօնը կատարելու, քանի որ արագաձիգ թնդանօթներուն դէմ ոևէ պաշտպանութիւն մը չունին։

Մ. Նուաման չի կարծեր թէ թորփիլանաւերուն դերը պէտք ըլլայ ընդարձակել, իր կարծիքով այդ դերը միշտ երկրորդական է։ Անգլիոյ շինած պատերազմիկ նոր նաւը՝ Տէ-Ֆէօյըր, որ թորփիլանաւերը պիտի հալածէ, և որուն նմանէն շատ մը շինուած է Անգլիոյ մէջ, պաշտօն ունի անկարողութեան դատապարտել թորփիլանաւերը. ծովը ծածկելով արագաձիգ թնդանօթներով, այն սարսափն շարժուն և ջախջախիչ, որ թորփիլանաւերուն պաշտօնը պիտի ըլլայ ծովեզերքները պաշտպանել և հոն անգործութեան դատապարտուիլ։

Մ. Նուամանի ջատագոված գաղափարն է Անգլիոյ ցամաքը զօրք հանել։ Բայց այս գաղափարը արդիւնաւորելու համար միջոցներ չի ցուցներ, և թէ ի՞նչպէս ծովը ազատ գտնելու է այս գործողութեան առթիւ։ Միայն սա՛ կարծիքը կը յայտնէ թէ ապագային նաւն է ընդծովեայ նաւը, որ կարենայ ինքզինքը ուղղել, կենալ և թօթափել նետել։ Արդարեւ նաւային ռազմագիտութեան մէջ կատարեալ բարեկարգութիւն մը պիտի ըլլայ։ և ա՛յն պետութիւնը, որ առաջին անգամ՝ ժառանգէ պատերազմի այդ միջոցը, գոնէ քանի մը ամիսներ ծովերու անմատոյց տէրը պիտի ըլլայ։

ՍՊԱՆԻԱ.

Պետական խորհուրդը միաձայնութեամբ վաւերացուց Քուպայի բարենորոգումները թեմելու փոփոխութիւններ ընելով։ —Զօրավար Լաչամպա առանց պատերազմի գրաւեց Սանթօ-Տօմինկօն։ Զօրավար Պարրաքուէրի գունդը Սիլանկի վրայ քալելով տիրեց ապստամբներուն բռնած դիրքերուն. 400 ապստամբներ սպաննուեցան. Սպանիացիք ունեցան 26 մեռեալ և 60 վիրաւոր։

— Մանիլայէն եկած մասնաւոր հեռագիրներու նայելով, զինուորական գործողութիւնները սկսած են Քավիթէի վրայ թէ ծովէն և թէ ցամաքէն. կռակը սաստիկ է շատ կէտերու վրայ. Դիմադրութիւնը սաստիկ եղաւ յարձակումի սկիզբը։ Հիմա ապստամբները տէր են տասնըութը կարեւոր քաղաքներու մէջ. 142,000 բնակիչներուն մէջ գրեթէ 60,000ը ապստամբ են, կը կարծուի։ Շատերը զէնք չունին, բայց խումբերը փոքրիկ հրացաններ ունին։

ՌՈՒՍԻԱ.

Քանի մը շաբաթէն Մ. Բէգրապուրկ պիտի երթայ Պարսկաստանի արտասովոր դեսպան մը, Նաքր Ըլ Մուլք, Զաւրին հաղորդելու համար պաշտօնապէս Մուզաֆֆէրէտտինի շահին գահակալութիւնը. անկէց վերջ այդ անձը միեւնոյն պաշտօնով պիտի երթայ Բարիզ և Եւրոպայի միւս մայրաքաղաքները։

ԻՏԱԼԻԱ.

100 Իտալացի գերիներ Փետր. 7 ին Հարրարի մօտեցած են։ — Պուլկարիոյ Ռուս դիւանագիտական գործակալ Մ. Թարիքօվ, նոյն պաշտօնով հաստատուած է Վատիկանի մօտ։

ՄԻԱՄԻՏ ՀՈԳԻՆԵՐ

ՊԱՏՐԱՆՔԸ

(Շար. [illegible])

Դ.

Սքանչելի, հիանալի աղջիկ մըն է, վերջին ծայր բարի, խոհեմի տէր. չատերը կուզեն զինքը բայց չեթար, Եւրոպա երթալ ուզեց, ծնողքը զինքը չղրկեցին, վերջապէս մէկ հատիկը Պոլսի բոլոր աղջիկներուն։

Այսպէս կը խօսէր Հրանտի իր բարեկամ դասատուներէն մէկը որ անոնց տունը դասեր կուտար. երբ ինքը վարպետութիւնով մը խօսքը անոր վրայ բերած էր։

—Խոհեմի աղջիկ մը, Եւրոպա երթալու փափաքող, մասնաւոր ձգտումներու տէր. ճիշդ իմ փնտռածս. բայց մեղք որ հարուստի մը աղջիկն է։

Բայց սա անիծեալ հարստութիւնը բնաւ արգելք մը չեղաւ իր անձող խանդին։

Հրանտ փոխեց իր սենեակը և անոնց փողոցը սենեակ մը վարձեց, և իրենց մէջ սկսաւ միամիտ հովուերգութիւն մը։

Հրանտ առտուն կանուխ կը վազէր պատուհան, հոն իրենց պատուհանն էր անի կամ քիչ մը վերջը կուգար. անոր առաջին նայուածքը առտուան լոյսէն աւելի ոսկեզօծ իր մէջ կը պայծառանար, քիչ մը վերջը երբ փողոցը կիջնար հոն պատուհանն էր միշտ ու իր ոսկի ժպիտներուն տակ կը թեթեւցունէր իր քայլերը. վերը փողոցին ծայրը դարձած ատեն վերջին համբոյր մը կը ղրկէր ու կը հեռանար, իրիկունը վերադարձին հոն էր միշտ. իրենց մէջ շուտով որոշուեցան անցուդարձի ժամերը։

Հրանտի համար բոլորովին կեանքի նոր շրջան մը կը սկսէր աւելի զուարթ, աւելի մանկացած. ծանօթները կը զարմանային իր կերպարանափոխութեանը վրայ. բայց ինք իր գաղտնիքը իր մէջը կը պահէր, միայն յայտնած էր մտերիմ երկու բարեկամներուն. որոնցմէ մին աւելի գրական միշտ գլուխը կը շարժէր, իսկ երկրորդը մեր ճանչցած Արտօն էր։

Հրանտ շատ անգամ մինակ կամ Արտօին ընկերակցութիւնովը կը հետապնդէր անոնց փողոցին և զբօսավայրերուն մէջ. երբեմն ալ անի իր մէկ քանի ընկերներուն հետ իրեն կը հետեւէր։

Բայց Հրանտ ասկէ աւելի առաջ չգնաց, իրենց սիրային յայտնութիւնները ու տեսակցութիւնները լոկ նայուածքներու և ժպիտներու մէջ փթթեցան, կը սիրէր ու կը սիրուէր. ներկային համար բաւական էր աս, բայց մ'աւելի առնելը սրբապղծութիւն կը սեպէր. որ պիտի պղտորէր իրենց սիրոյն ազնուութիւնը ու անկեղծութիւնը. Մանաւանդ կը վախնար որ անխոհեմ մէկ բան մը իր կողմէն կրնար ամէն բան մը տանիլ. երբ գիտէր որ անոր հայրը բոլորովին հաշուող մըն էր և մայրը մեծամիտ մը։

—Քանի որ կը սիրէ զիս, կը սպասէ մինչեւ որ ալ արգելք մը չգտնուի մեր միացումին. այսպէս կը խորհէր Հրանտ։

Ու օրերու, շաբաթներու, ամիսներու երկար շրջանի մը մէջ շարունակեցին իրենց խանդավառ նայուածքներու սիրալեզ ժըպիտներու լուռ հովուերգութիւնը։

Ե.

Վարդի թերթը կը տժգունի լոյսին այրող շփումին տակ. ուրկէ իր կարմիրը առած էր. թուլցած կիյնայ ցօղունէն վար ուրկէ իր սնունդը քաղած էր. սոխակը տրտում ու լուռ կը հեռանայ այն թուփէն ուր այնքան անուշ երգած էր։

Ու այդ բոցավառ նայուածքներն ալ տժգունեցան ու այդ լուսածիծաղ ժպիտներն ալ թառամեցան, բայց Հրանտ չհեռացաւ, ու այս սիրային զուարթ հովուերգութեանը յաջորդեց տխուր ողբերգութիւնը։

Այն օրուան առտուն՝ ուրկէ սկսանք մեր այս միամիտ պատմութիւնը. Հրանտ չէր տեսած զանի թէեւ շատ սպասած էր ու երբ իրիկունը Թալիմհանէէն ռճապարանքով մը իջաւ Թարլա-Պաշի ու մտաւ իրենց փողոցը նորէն չտեսաւ զանի։ Իրենց սիրային երկար շրջանին մէջ շատ հազուադէպ բան մըն էր աս. տունն էր արդի իրիկունը. եթէ մեկնած ըլլային ինք շուտով կիմանար, արդեօք հիւա՞նդ էր. ու շատ անհանգիստ գիշեր մ'անցուց։ Հետեւեալ առտուն կանուխ վազեց պատուհանը, բայց անոր անուշ դէմքը չեկաւ զուարթացնելու պատուհանին դատարկ տխրութիւնը, և ոչ ալ յաջորդ օրը տեսաւ զանի։ Սովորականէ դուրս ժամերու մէջ բազմապատկեց իր անցուդարձը. կողմնակի փողոցներէն անցաւ, վերջապէս յաջողեցաւ երկու անգամ տեսնել զանի, բայց աս յաջողութիւնները դժբաղդ յայտնութիւններ եղան իրեն համար. անի կը քաշուէր, կը փախչէր իրմէն։

Կիրակին հասած էր. վերջին փորձ մը կը մնար իրեն, բայց ասոր հետեւանքն ալ աւելի անհելի եղաւ. անի թողած իր սովորական տեղը, բազմութեան մէջ պահուըտած էր, եկեղեցիէն վերջը կտրեց անոր ճամբան, բայց և ոչ իր վրայ նայեցաւ։

Հասկցաւ որ ալ ամէն բան լմնցած էր, ալ չէր սիրեր զինքը, տառապանքն էր որ կըսկսէր հիմակ, հասնում լուռ ու արագ, ու իր վշտերու ծովին մէջ չէր ուզեր համոզուիլ թէ ամէն բան վերջացած է. կը փնտռէր խելաւ մը որուն կարենար կառչիլ. յոյսոյ պզտիկ կայծ մը որ իր սառած ճակատը հրահրէր, ի՞նչ, կարելի՞ էր այդքան երկար օրերու մէջ փայփայուած ու սնուած սէրը ոչնչանար մէկէն։

Գաղտնիք մը կենալու էր. բան մը դարձած ըլլալու էր, արդեօք իրե՞ն դէմ բարկացած էր. իր ընթացքէն չէս տեսներ բան մը որ վիրաւորական եղած ըլլար անոր համար. ինք՝ որ այնքան փափկանկատ էր անոր համար։ Թերեւս ծնողքը բան մը կռահած էին. բայց բանութիւն ու արգելքին միակ օգուտը պիտի ըլլար աւելի շուտով իրարու գիրկ նետել զիրենք։

Հրանտ իր՝ գանկը կը ճմլէր, իր խռոված ուղեղը կը ճնշէր. ելք չէր կրնար գտնել աս գաղտնիքը լուծելու, ու աս անորոշութիւնը աւելի կը բազմապատկէր իր տագնապները։

—Պիտի նշանեն անի ...ին հետ. բանակցութեան մէջ են։

Հրանտ հետեւեալ օրը այդ սեւ կիրակիին Արտօի հետ հանդիպած էր Ղալաթիա իր բարեկամ ուսուցչին, հարցափորձած զանի. ու այդ սառեցնող պատասխանը ընդունած

Բաւական ուժով զսպուեցաւ չմատնելու համար իր ներքին այլայլութիւնը։

—Քալե՛նք, ըսաւ Արտօին, քալենք։

Արագ արագ սանդուխներէն վեր բարձրացան անցան շիտակ ճամբան, Բանկալթին։

—Քալե՛նք, քալե՛նք մինչեւ ետքը քալե՛նք կը մրմռար Հրանտ. Ֆէրիքէօյը ան-

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԿՐԷՏԷ 19 Փետր. — Անգլիական զրահաւորները արգիլեցին որ յունական նաւերը զօրք և ռազմամթերք ցամաք հանեն։

ՓԱՐԻԶ 19 Փետր. — Կառավարութեան արտաքին քաղաքականութեան վրայ Մ. Ժոռէսի հարցապնդումը տեղի պիտի ունենայ առաջիկայ երկուշաբթի։ Մ. Հանոթօ իր պաշտօնակիցներուն հասկցուց թէ չի կրնար վճռի նիւթ եղող բոլոր խնդիրներուն վրայ ընդարձակ տեղեկութիւններ տալ խորհրդարանին մէջ, որպէս զի օտար պետութիւններու հետ եղած բանակցութիւնները չի վնասուին։

ՎԻԷՆՆԱ, 19 Փետր. — Մ. Պուրիան Բաժէբ Աթէնքի Աւստրիական ներկայացուցիչ կարգուեցաւ հանգուցեալ Մ. Քոժէքի տեղ։

ՊԷՐԼԻՆ. 19 Փետր. — Կիյոմ կայսր ի մօտոյ Ս. Բէդրպուրկ պիտի երթայ Զարին փոխադարձ այցելութեան։

ՊԷԼԿՐԱՏ. 19 Փետր. — Կացութիւնը խաղաղ է Սերպիոյ մէջ և նախարարական փոփոխութեան երկիւղը անհետացաւ։ Ալէքսանդր Թագաւոր չի փոխեց Պուլկարիա երթալու ծրագիրը։ Մարտ 1ին Սոֆիա պիտի մեկնի և երեք օր պիտի մնայ հոն։

ՓԱՐԻԶ 19 Փետր.— Եւրոպական հրապարակները իջնալու ձգտում կը ցուցնեն։ Սպանիայէն եկած լուրերը, Մ. Ժոռէսի հարցապնդումը և այլն յառի նիւթերու շարք մը գուշակել կուտան։

ՄԱՏՐԻՏ, 19 Փետր.— Տոն Քարլոսի կուսակիցները յուզումներ կը հանեն Թագաւորութեան հիւսիս-արևելեան գաւառներուն մէջ։ Կառավարութիւնը հրահանգ խրկեց զինուորական հրամանատարներուն՝ որ ապահովեն բարեկարգութիւնը և ձերբակալեն կուսակիցներուն պետերը։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարք Հայրը, չաբաթ օր այլ և այլ խնդիրներով զբաղած ըլլալով իր բնակարանին մէջ, Պատրիարքարան չիջաւ։

Ս. Պատրիարք Հայրը շաբաթ իրիկուն իֆթարի հրաւիրուած ըլլալով Կայս. Պալատ գնաց։ Վեհ. Սուլթանին հրամանով չքեղ կերպով հիւրասիրուեցաւ և ճաշէն յետոյ արժանացաւ Ն. Կայս. Վեհափառութեան սիրալիր բարեհաճութեան։

Նախընթաց օր Փոխանորդ Հայրը և Աբրահամ էֆ. Ֆրէնկեան Ֆէնէր երթալով՝ շնորհաւորեցին Յունաց Պատրիարքական Տեղապահ՝ Եփեսոսի Մետրապոլիտ Տ. Քոնստանդինոսի պաշտօնը։ Տեղապահն ու Յունաց պատրիարքարանի բոլոր պաշտօնէութիւնը մեծ պատուով ընդունած զին։

Կը լսենք որ Ազգ. վարժարաններու կեդրոնական մասին Ուսումն. Խորհուրդի Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ուղղած պաշտօնագիրը, այս վերջինի կող մէ ղրկուած է Սահմանադրութեան վերաքննիչ յանձնաժողովին։

Ալէմդաղի Թաղականութիւնը, գիր մը գրելով Տօք. Թորգոմեան էֆէնտիի խնդրած է որ ուշադրութիւն դարձնէ իրենց վարժարանին վրայ։ Այս Թաղականութիւնը սակայն, բացառիկ հանգամանքով մը կը ներկայանայ Ուսումն. Խորհուրդի ատենապետին. այսինքն կը յայտնէ թէ վարժարանը վստահելի և հարուստ անձի մը քով 150 ոսկիի մօտ տրամադրելի գումար մ'ունի, որմէ օգտուիլ կուզէ Ուսումն. Խորհուրդի ցուցած միջոցներովը։ Աւասիկ գործնական դիմում մը որ իբր օրինակ կրնայ ծառայել մեր բոլոր Թաղ. խորհուրդներուն։

Ինչպէս նախապէս գրուած էր Փրանսերէն թերթերուն մէջ, Պապական Նուիրակ Տ. Պօնէթթիի կողմանէ և Ղալաթիոյ մայրապետներուն միջոցաւ բոլոր Հայոց և Համիտեան Հայերու ազքատներուն ուտելիք և կարասիներ բաժնուիլ սկսան երէկ։

Տնտեսական Խորհրդին ուղղեալ հետեւեալ նամակը ղրկուած է մեզ հրատարակելու։

Պատուարժան Անդամք
Տնտեսական Խորհրդոյ,

Միթէ ներելի՞ է որ Թաղ. Խորհուրդը մը Ս. Եկեղեցւոյ համար առնուած քարիւղով իւր երկու անդամոց տան, աչքերը լուսաւորէ։ Այս բանը տեղի կունենայ Պոլսոյ ծովեզերեայ մէկ պզտիկ թաղին մէջ, նորընտիր առժամանակեայ Թաղ. Խորհրդոյ պաշտօնի ձեռնարկելէն ի վեր։

Արդ՝ զայս խոնարհաբար Խորհըրդոյդ ուշադրութեան յանձնելով
Մնամ
Ա. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
1897 Փետրվար 4

ՀԱՐՑՈՒՄ. — Ինչո՞ւ համար վերոյիշեալ նամակագիրը թաղին անունը չէ տուած, քանի որ չէ ուզեր ստորագրութիւնը ծածկել։

ՍԻԼԻՍՏՐԷԻ ՀԱՅԵՐԸ

Սիլիսաէն կը գրեն մեզ Յունվար 31 թուականով.

«Այս տեղ բայց 275 գաւառացի Հայերէ, 12 տուն Պոլսեցի գաղթականներ կան, Բերայէն, Սամաթիայէն, Սկիւտարէն, Մագրիգիւղէն եայլն։ Թէ և նպաստներն անդադար իրարու ետեւէ կը հասնին ու կը բաժնուին այս խեղճերուն, սակայն բնականաբար չէ կարելի անոնց ամէն ցաւերուն դարման տանիլ։ Կառավարութիւնը բնակութեան համար յատկացուցած է Դանուբի եզերքը գտնուող մզքիթնոցի ընդարձակ սենեակներն, որոնցմէ իւրաքանչիւրին մէջ գիշերները 12—14 հոգի կը պառկին։ Հոս ալ ուրիշ քաղաքներու պէս գործ չկայ, գաղթականներու մեծ մասը թափառաշրջիկ եղած են փողոցները. ուրիշներ ալ չնչին ամսականներով տուները կը ծառայեն։

Պուլկարները խիստ լաւ կը վարուին Հայերուն հետ. երբեմն իրենց տուները տանելով կը կերակրեն և հին հանդերձեղէններ կուտան հագնելու։ Ձըմեռուան դէմ մեզանցած պիտի համարուինք եթէ ուրանանք անցեալ Նպաստամատոյց մարմիններու ցուցած վերջին ատրիճան ջանքն ու եռանդը. կերթան, կուգան, մէկուն վերմակ, գուլպայ, լոդա, շալ, ճերմակեղէն կուտան ինքզինքը սաստկաշունչ ցուրտին դէմ պաշտպանելու համար, ուրիշներու հաց, փայտ, կաղ կը բաժնեն. Ասոնցմէ զատ շաբաթ օրերն ալ միս և բրինձ կը տրուին, որպէս զի կերակուր պատրաստելով բոլորովին սընունդէ զուրկ չմնան։ Ռումանիա գաղթողները միշտ անպակաս են. հիմա ժողովուրդին վրայ աշխատելու մեծ փափաք մ'եկած է, ուր որ կը լսեն թէ գործ կայ՝ խոյոն հոն կը դիմեն։ Մաս մը Հայեր ալ օգերը բացուելուն կ'ըսպասեն. Նպատակնին է իրենց տեղերը վերադառնալ»։

«ՄԱՍԻՍ»Ի ՕՐԱՑՈՅՑԸ

1897

Երկուշաբթի, 10 Փետրվար (Հ. Տ.)
22 » (Ն. Տ.)

Տ. Թ. Հ. ՌՅԽԵ. — 1345
Թուականն Հիճրէթի 1314 Ռամազան 20
Սէնէյի Մալիէէ 1312 Շուպաթ 10
Դասրմ 108

Նրօճակաճ

Բկ. Սրբոց Ատովմանց զօրավարաց։

Ժամանակ

Ծագ. առ. 12,55, եր. ցեր. 10,52, եր. գիշ. 13,18
Եւս Օր 6,36

Օտարին չուրեր

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ Սէյամըրքի հանդէսին ներկայ էին Պոլսոյ Ռումանական դեսպան Մ. Ճաւարա և առաջին թարգման. Պուլկարական գործակատար Մ. Մարքօֆ եւ Տիկ. Մարքօֆ. Թակպլոտի խմբագիր մը, Աւստրիական դեսպանատան պահականաց հրամանատարն ու սպայ մը, միքրոպարանութեան ուսուցիչ Մ. Մանտրակոն և դեսպանատուներու յանձնարարութեամբ եկած երեսուն անձեր։

Ասոնցմէ ոմանք սննեկապետ էմին պէյի միջոցով արժանացան Կայս. մեծարանքի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Կրէտէի կուսակալ կարգուեցաւ Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղի անդամ Վեհմ. Ֆօթիատի պէյ։

Պետական Խորհուրդի քաղաքային ճիւղին Ա. օգնական-անդամ նշանակուեցաւ՝ կանոնագրութիւններու ճիւղի Ա. օգնական-անդամ Մէվլէթ պէյ, որուն յաջորդեց նոյն ճիւղի օգնական-անդամ Բէհալէտտին պէյ։ Նոյն Խորհուրդի Վերաքն իչ Ատեանի Ա. օգնական-անդամ կարգուեցաւ Նախնական դատարանի օգնական-անդամ Նաւրէթ պէյ։

Պոլսոյ ոստիկանութեան տնօրէն կարգուեցաւ ոստիկան-զինուորներու քննիչ Էտհէմ բաշա։

Բ. Դրան Քննիչ Յանձնաժողովի անդամ Վեհմ. Տըլպէր էֆէնտիի Ուլայի Ա. աստիճան՝ կարող պաշտօնեայ մը ըլլալուն համար։

Կայս. Դիւանի Ամէտիի սենեակին քարտուղար Հիւսէյին Ֆախրէտտին պէյի Ուլայի Բ. աստիճան։

Մէքքէի չէրիֆներէն Շէրիֆ Մէհմէտ էֆ. Սանիէի Ա. աստիճան։

Վեհ. Սուլթանի պէնտէկեաններէն Վասըֆ պէյի Սանիէի Բ. աստիճան և Արիֆ ու Կալիպ պէյերու Սալիսէի աստիճան։

Կայս. միւէզզիններէն և Պալատական նուագածու հարիւրապետ Հաֆըզ Թէվֆիգ էֆ. գեր-հազարապետի աստիճան։

Բերայի նախնական դատարանին անդամ կարգուեցաւ Վեռաբեկ Ատեանի ընդհ. դատախազութեան օգնական և Կայս. Իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտ Իպրահիմ պէյ, որուն յաջորդեց Պոլսոյ Վերաքննիչ ատեանի ընդհ. դատախազի օգնական Ալի պէյ, ասոր յաջորդեց Պոլսոյ Նախնական դատարանի ընդհ. դատախազի օգնական Ճէմալ պէյ, ասոր ալ յաջորդեց Փոնեայի կուսակալութեան կեդրոնի Նախնական դատարանին ընդհ. դատախազի նախորդ օգնական դանական Սալահէտտին պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Վեհ. Սուլթանին պէնտէկեաններէն Վասըֆ, Արիֆ և Կալիպ պէյերու 4րդ կարգի Մէճիտիէ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵՒՈՒՑՈՒՄ

Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Գոնիայի կուսակալութեան Ըլկըն գաւառակին 8 գիւղերուն մէջ 256 տաք պատուաստուեցան։

— Զինուորական հանգանակութիւններու հանգանակութեան գումարը հասած է 11,958,923 դրուշի։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀՈՂԱՅԻՆ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ. — Սաապահ և Թէրճէմանը հաֆիգաբը կը գրեն թէ Փետր. 18 թուականով Վիէննայէն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, մեծ պետութիւնները Թուրքիոյ հողային ամբողջութիւնը պահելու մասին կատարելապէս համաձայնած են։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԱՐՅԷՍ. — Թղթատարական վերատեսչութիւնը գտնուած հեռագրաթէլերուն մէկ քարտէսը պատրաստած է։

ՊԱՀԱԿԱՆՈՑ. — Թաքսիմի ոստիկանական պահականոցն, որ մէկ յարկ է, յարկ մըն ալ պիտի աւելնայ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 8 20 փետր. 97 ժամ 11¼

Օսմ. Քօնսօլիտ գոցուեցաւ	ղրշ.	20—
Ըէժիի պարտաթուղթ »	լիրա	12—30
Բուժէլիի երկաթուղի »	Ֆրք.	90—50
Օսմանիէ	»	435—
Բախրիիէ	»	445—
Քարափներու պարտաթղթ.	»	456—
Թրամուէյի բաժնեթուղթ	լիրա	6—80
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	»	3—80
Դրէտի Ժէնէրալ	»	7—
Թրանսվաալ	Ֆրք.	29—

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ	Ղրշ. Բր.
Մէճիտիէ	108—21
Մէթալիք	96—10
Մանր արծաթ	103—10
Անգլիական ոսկի	110—05
Փրանսական »	87—26
Գրիմիգ	51—07
Ռուսլ թղթադրամ	90—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ 20 Փետր. 97 ժամ. 3 25

3% Ռանթ Ֆրանսակ. գոցուած		102—32
Ֆոնս. Օսմ. սէրի D.	»	18—57
Բուժէլիի երկաթուղի	»	91—50
Ըէժիի բաժնեթուղթ	»	301—
Պանք Օթոման	»	516—
Թրանսվաալ	»	28—

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Փետրվար 97 ժամ 6.55

Անգլիական գոնսոլիտէ		111—87
Ֆոն. Օսմ. սէրի D, գոցուած		18—50
» » » B,	»	32—
Պանգ Օթոման	»	10—50
Միաց. Եգիպտական	»	104—50

PHOSPHATE LERAS

Երկաթային ներու մեծ մասը գէչ սահմանուած ու բազմախառն պատրաստութիւններ են։ Ֆօսֆաթ տը Ֆէռ տը Լըռա՝ գիտութեանց Տօքթօր՝ որ լուծելի երկաթը կը պարունակէ, բոլորովին ուրիշ տեսակ է։ Բացարձակ կերպով կը բուժէ անարիւնութիւնը, տժգունութիւնը, ստամոքսի կծկումները և զաշտանի անկանոնութիւնները։

SIROP DE RAIFORT

Տղոց համար ամենէն արագ և ամենէն անվնաս մաքրողականն է Ռէֆօրի օշարակը որ հանրածանօթ է ընդդէմ աւշականութեան, միսերու թուլութեան, փշտիկներու, վիզի գնտիկներու բորբոքման։ Իր ազդեցութեան պատճառաւ, Կոտէքս օշարակը Ֆրանսական գեղագրաց գրքին մէջ արձանագրուած է և պաշտօնապէս արտօնուած ի Ռուսիա, Իտալիա, Սպանիա, Փորթուկալ եայլն։

ՄԴՈՒՐ ՄՕՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Երլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սզող եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ուշակած է, մանաւանդ այդ յաջող պատասխանութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ծ. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթան

ցան մտան Շիշլիի բացատաները և հասնելով Փօմոնթի, մտան պարտէզը։

Շատ մարդ չկար հոն. Հրանտ յոգնած ու լքուած ինկաւ աթոռին վրայ, ու իր անհուն վիշտը լացաւ։

Անկարող կ'զգար ինքզինքը տոկալու աս հարուածին, ուրեց գարեջուրի ազդեցութեան տակ թմրեցնել իր ցաւերը, և շատ մը խմեց, բայց անոնք աւելի ուժովցան։

Իր ցաւատանջ գալարումներուն մէջ.

—Արտօ՛, միսերս կը կտրտին, կը խածնեն կը հեծկլտար։

Արտօ բան չէր կրնար ընել, բառ մը չէր կրնար գտնել մխիթարելու իր բարեկամը. թող կուտար որ լայ անի, գալարի անի, ինք ալ արցունքը աչքերուն մէջ, մէյ մը կը նայէր Հրանտին մէյ մըն ալ հարիզոնի եզերքին արիւնոտ ամպերուն, որոնց կարմիրը տակաւ կը հատնէր ու գորշի կը փոխուէր։

Զ.

Ամիս մ'անցած էր այդ օրէն ի վեր, օգոստոսի սկիզբներն էր. լուսնակ գիշեր մը Հրանտ գլուխը կախ, գաւազանը անութին տակ սղմած. ձեռքերը տափատի գրպանը. ինք իր վրայ ամփոփուած, կը պտըտէր միս մինակը Բերայի չիտակ ճամբան։

Երեսին կլորութիւնը աւրուած, կարմիրը հալած, ու աչքերը ուռած էին, արդեօք որքան տառապած ու լացած էր ատ մէկ ամսուան մէջ։

Եթէ գեռ կ'ապրէր, այդ իր բարեկամներուն կը պարտէր, որոնք իր տագնապի վայրկեաններուն իրմէ չէին բաժնուած. հսկած էին վրան. թէեւ ուզած էին և շատ աշխատած տանել զինքը Վոսփորի գիւղերէն մէկը, բայց ինք չէր գնացած, և ոչ ալ սենեակը փոխելու համակերպած։

—Թող տուէք, գոնէ սուտերը տեսնեմ կը բաւէ, ա՛խ առանց անոր չպիտի կըրնամ ապրիլ։

Աղջի օրերու փրփրուն ալեկոծութիւնը դադրած էր իր մէջ. ու համակերպողի մը հանդարտիկ դիմակը առած էր դէմքէն, բայց անոր տակ միշտ լայն վիշտը, միշտ ուժով էր կոտտումը ցաւին։

Զէր մնացած զանի, որովհետեւ չէր ուզած մնանալ, քիչ անգամ դուրս կելնէր հիմակ, եկեղեցի բնաւ չէր երթար. ամէն կողմ իր սիրոյն հետքերը, աւերակները փռուած կը տեսնէր, փողոցները, պարտէզները. ճամբաները ամէնքն ալ մէյ մէկ յիշատակներով կապուած էին անոր հետ, և անոնք ամէնը անուշ վերյուշումով մը Հրանտի վէրքը կ'ասեղնատէին։

Մինակ գիշերները կելնար փողոց, կը թափառէր երկար, ու այդ գիշերն ալ լուսնակին կապտաշող ցոլքերուն մէջէն կը քալէր, 3—4 անգամ Թէփէ-Պաշիէն մինչեւ Թաքսիմ եկած էր, վերջին անգամ քարձրացաւ մինչեւ Թալիմհանէ, մտաւ մէջը և պատին կռթնեցաւ։ Այդ օրը առվորականէն դուրս բան մ'ունէր, աւելի թուլցած էր, լքում մը կար իր շարժումներուն մէջ։ Նոր վէրք մը եկած ու աւելի արիւնոտած էր հինը երկու օրէ ի վեր. այդ աղջիկը նորէն իրեն վերադարձած էր. առջի խանդավառ նայուածքը աչքերուն մէջ, առջի լուսածիծաղ ժպիտը շուրթերուն վրայ ու նորէն կը վերսկսէր իր սիրավառ օրերու ընթացքը, բայց այդ պաշտուած աղջիկին ցանկալի վերադարձէն հետու Հրանտին խանձած սիրտը զովացնելէ աւելի այրեց զանի։

Հրանտ գիտէր ամէն բան, նշանտուքը չէր յաջողած փեսացուն չի յարմարելով դրամի քանակին վրայ կնակը դարձուցած էր, և աղջիկն ալ, որ հանդարտ սրտով զիտած էր իր սակարկութիլը, անոր անյաջող ելքէն նորէն ետ դարձած էր։

Այդ բանը աւելի վիրաւորած էր Հրանտը. ի՛նչ ենթադրած էր. իտէալի, գաղաբարի, ձգտումի տէր աղջիկ մը, ու պաշտած այնքան. ու ահա դիմակը վար կիյնար և պատրանքը կը լուծուէր. որքան միամիտ գտնուած էր ինքը, որ չէր կրցած հասկնալ թափանցել անոր առջի օրէն, եւ որքան տառապած էր այդ էակին համար զոր հրեշտակ մը կը կարծէր, բայց ուշեան ոգինութեան հետ շատերն ալ խաբուած էին. անձի ոգեղութիւնը աւելի յառետես բրած էր զանի, մերժած էր ձեռքը ծերուկ վաշխառուի մը, կամ բազդախնդիր ցոփակեացի մը. կաթնած էր տեսն մը Հրանտի վրայ, բայց երբ դէմը տեսած էր բարձրագիր փեսացուն. սակավը վաթթուած էր անոր. ու առանց ետին դառնալու գնացած էր, երբեք պզտիկ սփոփանք մը, գութ մը չզգալով անոր վրայ։

Պատանքը ինկած էր վար Հրանտի աչքերէն. իր պատրանքը, իր ընտրութեան սիրալը կը սոսկացնէր զինքն. կը նայէր հիմակ Թալիմհանէի լուսավառ հրապարակին, գեռ ամիս մ'առաջ ատ բլրակին վրայ իրարու ետեւէ կը քաշկռտուէին, օրեր աւելի առաջ .... մութերուն մէջ գրեթէ իրարու մօտեցած էին. նայեցաւ գերեզմանատունը, ի՞նչ յիշատակներ չկային հոն, մեռելոցի օրերու յիշատակներ ու հիմակ կը հասկնար որ բոլոր այդ նայուածքները, ժպիտները կեղծ եղած էին։

Իտէալի աղջիկը չէր եղած ան. մե՛ղք որ անչափ սիրած էր զանի։

Կամաց կամաց վար իջաւ. Սագըզ-Աղաճէն անցաւ Թարլա-պաշի, մտաւ փողոցը, ու նորէն վեր դարձուց աչքերը, հոն էր անի. վերը պատշգամին վրայ նըստած էր լուսնկային մէջ, տեսաւ զինքը ու փութկոտ շարժումով մը դէպի իրեն նայեցաւ պատշգամէն վար։

Վիրաւորուած առիւծի մը պէս իր տունը սրացաւ Հրանտ։ Ալ կ'յնար ատ աղջիկը, ալ կ'յնար միշտ իրեն համար։ Անոր ամէն մէկ շարժումները աւելի կը պզտիկցնէին, կը տգեղցնէին զինքը. պատուհանը ելաւ, ան ալ պատուհանը եկած էր, և վերէն ժպիտներ կը կաթեցնէր. կատաղութեան պէս բան մ'եկաւ Հրանտի և ուժով մը խփեց պատուհանին փեղկերը, ու բազմոցին վրայ իյնալով նորէն լալ սկսաւ կատաղօրէն։

—Ա՛խ. չինած աղւոր պատկերս կաւրէ անի. կը պղծէ իմ սէրս, ոչ, ոչ, ա՛լ չեմ մնար հոս. չեմ ուզեր տեսնել. կուզեմ ունենալ ինծի հետ անոր յիշատակը անբիծ, յստակ։

* * *

Աղջիկը հետևեալ օրը հիւր գնաց Մեծ կզզին, դեռ չվերադարձած Հրանտ՝ փոխեց ոչ թէ միայն սենեակը այլ փողոցն ալ։

ՎԱՐԴԱԳԻՍ

Բերա։

CHERY PECTORAL

Այէրի Չէրի Բէքթօրալ

Ա Ն Զ Ո Ւ Գ Ա Կ Ա Ն
Ծուռով բուժելու համար

Հարբուխը, հազը, Ինֆլիւէնցան եւ կոկորդի ցաւերը

Ամէնէն սաստիկ հազը կը բուժէ, բորբոքած Թաղանթը կը կակուղցնէ եւ հանգստութիւն մը կու տայ: Կեղծմաշկի, կապոյտ հազի, կոկորդի ցաւերու եւ բոլոր այն Թոքային հիւանդութեանց համար, որոց ենթակայ են երիտասարդները, ամենէն ազդու դեղն է ԱՅԷՐԻ ՉԷՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼԸ որ մեծագոյն վարձատրութեանց արժանացած է աշխարհի մեծ ցուցահանդէսներուն մէջ:

Կը գտնուի դեղարաններու եւ դեղավաճառաց քով: Ընդհանուր մթերանոց Տր. Այէրի դեղերուն Պ. Էտմ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը, 95 եւ 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վօյվօտայի պահականոցին մօտ:
604

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻՏԻ

ՄԻԱԿ ՎԱՍՏԱՀՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴՕԼ ՄԻՏԻ

Անմիջապէս կը ջնջէ տօթութիւն, ցաւեր, նեղութիւնները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարբորբոքման, արիւնամիզութեան, առանց միջնորդութեան պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և սուրճ դեղերու հետ խառն սանդալները:

Ամէն քարթիւլ ՄԻՏԻ անունը կը կրէ:
Ամէն դեղարաններ

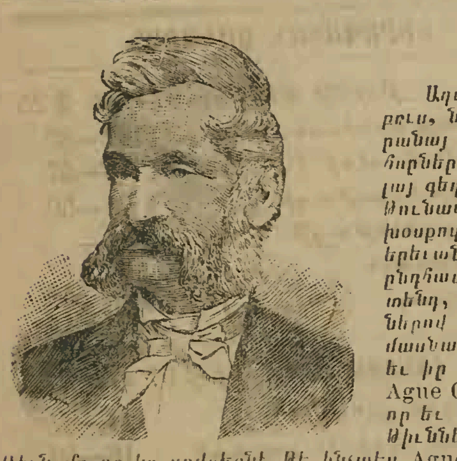

L'ACUE CURE D'AYER

Ազոտոտ մթնոլորտ մը որ առաջ կուգայ նեխելու վրայ եղող բոյս, նիւթերէ, վնասակար մառախուղէ (բուս) որ միշտ կը բարձրանայ ծկնոցներու, լճացած ջուրերու, ճահիճներու, հոտած ջրհորներու եւ բացուած կոյուղիներու մէջէն, քլայ քաղաքի քլլայ գեղերու մէջ. վերջապէս այն ամէն բաներ որ մթնոլորտը կը Թունաւորեն առաջ կը բերեն կարգ մը հիւանդութիւններ որ մէկ խօսքով ՄԱԼԱՐԻԱ կը կոչուի: Եթէ այդ Թոյնը արիւնի մէջ մտած է, երեւան կուգայ հետեւեալ խանգարումներու ձեւին տակ. տենդ, ընդհատ տենդ, ծանր տենդ, սարսուռներ, ՄԱԼԱՐԻԱ, մազձային տենդ, ժամանակաւոր տենդ. հիւանդութիւններ որ սովորական եղանակներով չեն բուժուիր: Այս բոլոր տանջալից հիւանդութեանց մասնաւոր դարմանն է Cure d'Ayerը որ ապահովապէս կը բժշկէ, եւ իր գործածութիւնը որ եւ է վտանգաւոր հետեւանք չունենար: Ague Cure d'Ayerը բուսային արտադրութիւն մըն է. չպարունակեր որ եւ է հանքային նիւթ. պատրաստուած է ճիշտ համեմատութիւններով. Ինքնաբանչիւր շիշին կցուած է տպուած բացատրութիւն մը որ կը սորվեցնէ թէ ինչպէս Ague Cure d'Ayerը հզօր պատնէշ մըն է ՄԱԼԱՐԻԻ դէմ:

Ague Cure d'Ayerը կը ծախուի բոլոր դեղավաճառներու եւ դեղագործներու քով:

ՐԷՅՆՕԼՏԻ ԿՈՒԹ ՍՓԷՍԻՖԻՔ

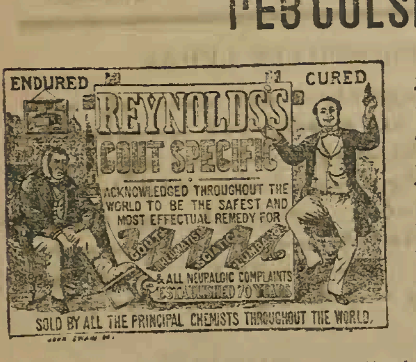

Կը բուժէ կաթուածը, յօդացաւերը, կողացաւը եւ բոլոր ջղային ցաւերը: Ամբողջ աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղը ճանչցուած է կաթուածի, յօդացաւի, կողացաւի դէմ. Մէկ անգամ առնելը բաւական է քանի մը ժամուան մէջ զգալի ամոքում մը առաջ բերելու համար: Մեծամեծ բժիշկներ սաստիկ կը յանձնարարեն զայն: Լոնտոնի նշանաւոր Տր. Տէյլի կը գրէ. «Քիչ մը առեն Րէյնօլտի ԿՈՒԹ ՍՓԷՍԻՖԻՔը տուի հիւանդներուս եւ կը փութամ ըսելու որ միշտ լաւ արդիւնք տեսայ: Կը հաւատամ որ ասիկայ շատ Թանկագին ու ազդեցիկ դեղ մըն է:»

ՀՐԱՀԱՆԳ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ.— Պէտք է անօթի փորանց, պառկելէ անմիջապէս առաջ ու առանց խառնուրդի խմել զայն: Սկսելու է 40 կաթիլէ, որ կրնայ հետեւեալ գիշերը 60ի բարձրանալ եւ այսպէս հետզհետէ մինչեւ 120ի.

Մեծ եւ փոքր քանակութեամբ ու շիշերով կը ծախուի մեր Թուրքիոյ միակ ներկայացուցչին' ԷՏՄՈՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱՅի անգլիական ընդհանուր մթերանոցը, 95 եւ 97, Եիւքսէք Գալտըրըմ, Վօյվօտա, Կալաթա—Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը, Պահականոցին քով:

ԾԱՆՕԹ.— Նոյն վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ անգլիական եւ ամերիկեան դեղեր:
606

Ապահովգր. ընկերութիւն
ԹՐԻԵՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ին
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, ԱԼՊԻԿՐ ՄԻՔՐԱՀԻ
Ղալաթիա, Քամանտօ խան Թիւ 2
548　　80—150

ՏՕՔԹԷՕՐ
Ք. Լ. ՍԻՆԿՐՈՍ

Բժշկագործ Ն. Կ. Վեհափառութեան մրկայեալ Զուրիխի Համալսարանէն օգնական Բրօֆ. Վրէհամի եւն. եւն.

Կը տարրալուծէ ամէն տեսակ լոյծ և կարծր նիւթ, կաթ, գինի, իւղ, քօննաք, ջուր, հանքային ջուր, ամէն տեսակ ըմպելիք, մեղր, խուլս և այլ այս կարգի նիւթեր ու մանրադիտական տարրեր և գլխաւորաբար ամէն տեսակ հանքեր

ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Շատ մը բժիշկներու յանձնարարութեամբ Նորվէկիոյ առաջնակարգ ձկան իւղ բերել տուած բլլալով, լաւ մը տարրալուծելէ և անոնց անխարդախ ըլլալը գիտականապէս ապացուցանելէ վերջ մասնաւոր շիշերու մէջ կը ծախէ իր իսկ ստորագրութիւնովը:

ԲԻԾԵՐԸ ՄԱՔՐՈՂ ՋՈՒՐ

Մասնաւոր բաղադրութիւն մը որ լաթերու, չուխայի, թաւիշի, փողկապի, ձեռնոցի եւ ուրիշ ամէն զգեստեղէններու բիծերը վայրկենապէս կը հանէ առանց հետք մը ձգելու:

Դիմել Կալաթա Եիւքսէք Գալտըրըմ Տօքթ. Սինկրօսի Թիւ 52 քիմիական աշխատանոցը:
(25)

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրբուլէ և Աքէ-Ենէս միջեւ բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիրգօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Էճիբշիըն	3500
Քէպըրիան	10500	Ալըժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Դօլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անատոլիան	2500
Պալտոնիան	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օբօրթօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ　ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որ միջեւ երթեւեկ կ'ընեն Լիվըրբուլ և Աքէ-Ենէս միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	[illegible]	Աւթնիա	4581
[illegible]	[illegible]	Ցամարիա	3574
[illegible]	[illegible]	Մարաթոն	2403
[illegible]	[illegible]	Ալգաս	2393
[illegible]	[illegible]	Սարակոսա	2136
Ըէֆալոնիա	[illegible]	Թարիֆա	2246
Կալլիա	[illegible]	Բալմիրա	2144
Սիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօգգօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Դագալանիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալէքսիանտր խան, Թիւ 401
Ղալաթիա　　571

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄԲՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆր.	14,500,000
Պահեստի դրամ	»	21,173,000
Տարեկան հասոյթ	»	44,820,000

Ընկերութիւնս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրէ մթերանոցներ և [illegible] վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագ' ով
572　Ընդհ. ներկայացուցիչ Վ. Գ. [illegible]
ԳԱՐՈՒՆԻԿ ԱՆՏՈՆԻԱՏԻՍ. [illegible] Քիւհնէլի խան. 12, [illegible] 4.

ՓՕՈՒԷԼԻ
ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ

Հազի. հարբուխի շնչ[illegible] բոլորովին դէմ [illegible]

Այս Թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն մը ունի անմիջապէս սփոփելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը' դժուարաշնչութիւնը եւլն: Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով:

Կոկորդի անհանգոյ խախտումներով գիշեր ցերեկ հազացող եւ իրենց հանգիստը կորսնցնող անձինք անմիջապէս կը հանգստանան եւ ընդհանրապէս մէկ շիշը բաւական է հիւանդութիւնը բուժելու համար:

Այս անհաման դեղը յաջողութեամբ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, Ինֆլիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ:

Վ Կ Ա Յ Ա Գ Ի Ր

Ստորագրեալս, Թուրքոսեան Հագոբ էֆ. բնակեալ ի Պոլիս, Խօճա-փաշա, Թիւ 25. կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով ամենէն համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ ստակ վատնեցի, բայց օգուտ մը չտեսայ, ընդհակառակն հիւանդութիւնը օրէ օր սաստկացաւ: Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ գիտցուածս քանի մը բարեկամներ խորհուրդ տուին ինծի որ դիմեմ Կալաթա, Վօյվօտայի պահականոցին քով Թիւ 95-97 Պ. Էտ. Քարուանայի անգլիական վաճառատունը: Հոն ծախուած «ՓՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՈՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ երեք ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ: Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք մը կը համարիմ ինծի:

Կ. Պոլիս 4 ապրիլ 1 92

Ստորագրեալ ՀԱԳՈԲ ԹՈՒՐՔՈՍԵԱՆ

Ընդհ. Մթերանոց Էտմոնտ Քարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 95 97 կը գտնուի նաեւ բոլոր լաւ դեղարանները եւ դեղավաճառաց քով:
608

ՄՈՐՀԻՕԼ
ՔՐԷՕԶՕԴԷ
ՇԱՓՕԹՕՅԻ

MORRHUOL CRÉOSOTE
DE CHAPOTEAUT

ՄՕՐՀԻՕԼ ՔՐԷՕԶՕԴԷՆ կը պարունակէ մայրի քրէօզօդին բոլոր ազդեցիկ տարրերը. հզօր միքրոպասպան մ'է. ցնցղատապերու, հարբուխներու, կոկորդի ծիւրախտին, հիւծման, կուրծքի երկրորդ և երրորդ աստիճանի հիւանդութեանց դէմ յոյժ ազդեցիկ դարման մ'է:

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանները

ԹԱԳՈՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՔԻՆԻՆ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼ—ԷՄԸՐԻ

Մինչեւ այսօր ծանօթ հակամիզանցքաբորբոքային դեղերուն էն հզօրը: Այսհամապէս շատ քիչ օրուան մէջ կը բժշկէ:

Զգուշանալ կեղծերէն: Կը վաճառուի ամէն դեղարաններ և դեղավաճառանոցներ:

dépôt général:
S. Negri & Ci.
521　35—52　VENISE

Նոր մէթոտով բուժում

ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ՏՕՔԹ. ԵՕՐԿԻՕՍ ԱՆՏՕՆԻԱՏԻՍ

Վիէննայի Վիէննայի Համալսարանէն

Բրօֆ. Նիւման (Neuman) Քաբոզի (Kaposi) ու Տիթէլի (dittel) հետ աշխատակցելով ազդու յանձնարարականներ ստացած է.

ՀԻՄՆԱՊԷՍ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐԹԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ.

Տօքթ. Անտօնիատիս առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու առանց պահեցողութեան ու ներքին դեղերու. իրեն յատուկ պարզ եղանակով մը կը բուժէ գաղղիական ախտն ու մորթի հիւանդութիւնը:

Ամէն օր կէսօրէն առաջ ժամը 8էն (Ը. Ե.) մինչեւ 10 և կէսօրէն վերջ ժամը 2—5 հիւանդները կընդունի իր դարմանատունը Բերա անգղիական դեսպանատան մօտերը Սոֆիա փողոց Թիւ 20:
16—150

ԲՈՒԺԻՉ ՆԻՒԹԻՆ—ՈՅԺ—ԿՈՐՈՎ

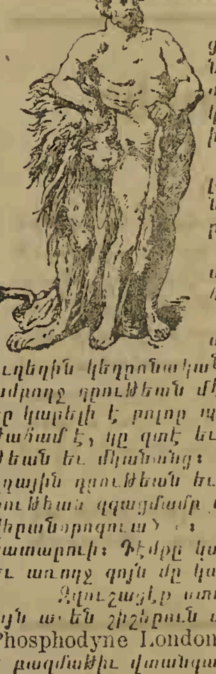

ՖՈՍՖՈՏԻՆ ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ.—Վերջին քսան եւ հինգ տարուան մէջ ապացուցուած է թէ այս դեղը ՖՈՍՖՈՐԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԴԱՐՄԱՆՆ է որ մինչեւ ցարդ գտնուած է, կատարելապէս բուժելու համար ուղեղի հիւանդութիւնները, անզօրութիւն, քնատութիւն, զառանցանք, առնական կարողութեան վաղահաս կորուստ, եւ առնական ոյժերու կորուստէն յառաջ եկած ամէն գործարանական խանգարում:

Կը բուժէ դժուարամարսութիւնը, ջղային եւ սրտի հիւանդութիւնները, լեարդի եւ երիկամանց հիւանդութիւնները, արեան շրջանի բոլոր խանգարումները, ընդհանուր հիւծութիւնն եւ սպառումը կը կանգնեցնէ կենսական ոյժերու ո եւ է կորուստ որ յառաջ եկած է ո եւ է պատճառէ:

Ջղային տկարութեան եւ ասոր հետեւանաց մէջ այս դեղին ազդուութիւնն անմիջական եւ մնայուն է, Մելամաղձութեան զգացումները եւ ախտանիշը կ'անհետանան ճշմարտապէս հրաշալի արագութեամբ մը:

ՏՈՔԹՈՐ ԼԱԼՈՐԻ ՖՈՍՖՈՏԻՆԸ ջղային հիւթ եւ ուղեղային գոյացութիւնն կը ստեղծէ. արեան մէջ մուծանելով կենսական ելեկտրական տարրը, ֆոսֆորն, որ ուղեղին կեդրոնական ճշմարիտ գոյացութիւնն է: Առնական կորովը կը կենդանացունէ, մարդկային ամբողջ դրութեան մէջ, մ'ըմնոյն եւ մտքին տալով հոծութիւն եւ առոյգ առողջութիւն մը, այնպէս որ կարելի է բոլոր պարտականութիւնները կատարել վստահութեամբ եւ զուարթութեամբ: Ախորժակ կը գրգռէ եւ կը ճոխացնէ արիւնն եւ նոր առուգութիւն մը կու տայ ուղեղին, ջղային դրութեան եւ միանանց: Իր վերանորոգիչ ազդեցութիւնը կը տեսնուի գործածուած առաջին օրէն իսկ ջղային դրութեան եւ մտաւորական կարողութեանց նշանաւոր յաւելմամբ եւ կորովութեան եւ բարօրութեան զգացմամբ մը, որ վարժութիւնն հիւանդը շատոնց ի վեր կը կորսնցնէր. Մարսողութիւնը վերանորոգուած: Ախորժակը հրաշալի կերպով կաւելնայ: Աղեաց պաշտօնը կանոնաւորապէս կը կատարուի: Դէմքը կակուղ լինել, շրթունքը կը գունաւորին, աչքը շողուն կը լինին, մորթը պայծառ եւ առողջ գոյն մը կառնու, մազերը ոյժ կըստանան:

Զգուշացէք ասոր նմանութիւններէն: Տոքթոր Լալորի ճշմարիտ Ֆոսֆոտինը պարունակող է այն անձեն շիշերուն մէջ որք բրիտանական կառավարութեան դրոշմը կը կրեն ու բառերով Dr. Lalor's Phosphodyne London England վրան փորագրուած: Այս դեղին ունեցած յաջողութիւն յառաջ բերած է բազմաթիւ վտանգաւոր եւ վնասակար կեղծիքը:

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով, Մ. ԷՏՄՈՆՏ ՔԱՐՈՒԱՆԱ անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վօյվօտա պահականոցին քով, Կալաթա-Շիշլիի Թրամվէյներու կայարանը Թիւ 95 եւ 97:
602

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԹԻ ՕՄԻՒԼՍԻՕՆ)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴԻ ԻՒՂ
[illegible]
[illegible] ՍՈՏԱՅԻ և ՔԱԼՔԻՆԻ
[illegible]

[illegible] մարսողական,
[illegible] բոլոր յատկութիւններէն զատ
[illegible] յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խուլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով:
Գործարկատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

COMP. RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 10/22 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի:
Գշ. 11/23 Ալէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ ժամ 2ին յետ միջօրէի. Պիրէանի ճամբով
Դշ. 12/24 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Աքիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին:
Դշ. 12/24 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին:
Եշ. 13/25 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի:
Ուր. 14/26 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին:

ԱԶԴ.— Փետրուար 11/23 Չորեքշաբթի օրը [illegible] դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները [illegible] Զմիւռնիոյ մէջ [illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑՆԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԵՒ եւ Ընկ.

Մարսիլիոյ և Պաթումի միջեւ [illegible] բանող

Սէրէտայ շոգենաւը Նովորոսսիսք պիտի ուղեւորի հանդիպելով Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն և Պաթում մարտ 2ին երեկուան ժամ 4ին (Ը. Ե.):

Անատոլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի փետրուար 23ին (Ը. Ե.):

Բարիզ-Լիօն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորք և ապրանքներ [illegible]

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՓՈՒԼ
575　Մէհմէտ փաշա Թ. 11

Արտօնատէր　Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ